

Denizli Milletvekili
Mustafa Gazalci:

"Anadile Sahip Çıkmak Çok Okumakla, Halka Kulak Vermekle Olur"



"Halk en güzel, en anlaşılır biçimde söyler. Atasözlerimiz, deyimlerimiz bizim zenginliğimizdir. Cumburiyetin ilk yıllarında Dil Kurumu eski metinleri taramış, büyük derlemeler yapmıştır. Bugün de hızlı bir biçimde; türkülerimizi, sözcüklerimizi, deyimlerimizi, oyunlarımızı ortaya çıkarılmamış yerel zenginliklerimizi kayıta altına almamız gerek. Toprağın altüst edilmesi gibi. Ortaya büyük bir gömünün çıkacağını düşünüyorum."

• Ayşegül ÇELİK ŞAHİN

Türk dili gerek diğer dillerden gelen sözcüklerin, gerekse de kasıtlı bozulmaların etkisiyle büyük bir sarsıntı yaşıyor. Dilinizle kendinizi ifade edemiyor oluşumuz, bugün artık önemli bir sorun. Yaşanan kirlilik bizi, TBMM'de bir Araştırma Komisyonu'nun kurulmasına kadar getirdi. Bize komisyondaki CHP'den ve yaklaşımından bahseder misiniz?

Dil, bizi birbirimize bağlayan önemli bir öge. Hem bağımsızlığımızın, hem ulus olmamızın simgesi. Dil için ozanların yazarların söylediği gibi; "bir bayraktır, yurttur, bağımsızlıktır" diyoruz. Bu yüzden CHP olarak bu komisyonun kurulmasına büyük destek verdik. Dil, bizim en büyük hazinemiz. Türkçe'nin eski zenginliği ta Orhun Anıtları'nda ortada. Fakat daha önce de Türk dili yabancıların etkisinde kaldı. İslâmiyeti kabul ettikten sonra, Farsça'nın Arapça'nın etkisiyle kişi ve yer adları ya-

bancılışmaya başlayınca Karamanoğlu Mehmet Bey, ünlü buyruğunu söyledi: "Bundan sonra Türkçe'den başka dil kullanılmayacaktır." Fakat, Osmanlıca diye yapay bir dilin oluşması engellenemedi. Zamanla halkla aydınlar arasında ikilikler çıktı: Divan edebiyatı-Halk edebiyatı gibi... Toplumun her alanında bu ikiliği gördük. Yunus Emre Türkçe söylerken, Mevlana Farsça söyledi. Salt Türkçe söyleyen Yunus Emre'nin o arılığına, o tertemiz diline yetersiz denilebilir mi?

Dilin bağımsızlık olarak ele alınması, bilim ve sanat için bilinçle işlenmesi düşüncesi Cumhuriyet ile birlikte olmuştur. Burada büyük Atatürk'ün dehası bir kez daha ortaya çıkmıştır. 1928'de yeni abc kabul edilerek dilde çok büyük bir atılım gerçekleştirilmiş, 1932'de ise bir cemiyet olarak Türk Dil Kurumu açılmıştır. Atatürk bunu çok önemiyor. Bütün aydınları, yazarları, halkı seferber ediyor. İlk dil kurultayında sadece uzmanlar yok, bütün ilgili kişiler bir araya getiriliyor, konuşuyor, tartış-

